

NRB Unified Directives for Class A, B and C Licensed Institutions

Directive 03

Language mode: Ne

C.M. & Associates, Chartered Accountants | Kathmandu, Nepal

Generated: 2026-09-03

This material is provided for information and reference only and does not constitute legal, regulatory, tax or professional advice. Original Nepali text is authoritative. English is a controlled facilitative translation and is not an official Nepal Rastra Bank translation. In case of inconsistency, ambiguity or difference, the official Nepali Directive and applicable Nepal Rastra Bank circulars prevail. C.M. & Associates is not affiliated with, approved by or endorsed by Nepal Rastra Bank.

C.M. & Associates • Reference Copy | cma.com.np

Contents

Directive 03: Provisions Relating to Limits on Single-Obligor and Sectoral Loans, Advances and Facilities

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Directive 03: Provisions Relating to Limits on Single-Obligor and Sectoral Loans, Advances and Facilities

Classification: PASS — EXISTING AUTHORITATIVE BASELINE (UNCHANGED)

Source document: NRB_Unified_Directives_2082_Bilingual_Compiled_Directives_1-21.docx

Nepali authoritative text

एकल ग्राहक तथा क्षेत्रगत कर्जा सापट र सुवधाको सीमा निर्धारण सम्बन्धी व्यवस्था

Legal unit

Nepali authoritative text

इ.प्रा. निर्देशन नं. ३/०८२

एकल ग्राहक तथा क्षेत्रगत कर्जा सापट र सुवधाको सीमा निर्धारण सम्बन्धी व्यवस्था

यस बैंकबाट “क”, “ख” र “ग” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाबाट एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई तथा अर्थ व्यवस्थाको एकै क्षेत्रमा प्रवाह हुने कर्जाका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायका निर्देशन जारी गरिएको छ ।

१ 1. Single-Obligor Limit

Nepali authoritative text

कुनै एक इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई प्रदान गर्न सक्ने कर्जाको तोकिएको अधिकतम सीमालाई एकल ग्राहक कर्जा सीमा (Single Obligor Limit) भनिन्छ ।

२ 2. Determination of Limits on Loans, Advances and Facilities

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले एउटै ग्राहक, फर्म, कम्पनी वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई कोषमा आधारित (Fund Based) कर्जा सापट र गैरकोषमा आधारित (Non-Fund Based) सुवधाहरु समेत गरी आफ्नो प्राथमिक पुँजीको बढीमा २५ प्रतिशतसम्मको एकल ग्राहक कर्जा सीमा कायम गरी प्रदान गर्न सक्नेछन् ।

देशको उत्पादन, रोजगारी लगायतका पक्षलाई दृष्टिगत गरी नरियात क्षेत्र, साना तथा मझौला उद्योग, यातायात पूर्वाधार परियोजना, औषधि उत्पादन उद्योग, कृषि क्षेत्र, पर्यटन उद्योग, समिन्ट उद्योग, फलाम उद्योग तथा अन्य उत्पादनमूलक उद्योगहरुमा प्रवाह हुने कर्जाको एकल ग्राहक कर्जा सीमा अधिकतम ३० प्रतिशत कायम गरिएको छ । यसरी कर्जा सापट तथा सुवधाको सीमा स्वीकृत गर्दा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको लागी आन्तरिक लेखापरीक्षकले प्रमाणित गरेको ठीक अधिल्लो त्रैमासको वासलातमा देखिने प्राथमिक पुँजीको आधारमा प्रतिग्राहक कर्जा सापट तथा सुवधाको सीमा निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।

कुनै ग्राहक समूहमा उपर्युक्त बमोजिमका दुवै प्रकारका सीमा कायम गर्नुपर्ने प्रकृतिका उद्योग, व्यवसायहरु रहेको अवस्थामा त्यस्तो ग्राहक समूहलाई कुल कर्जा सापट तथा सुवधाको सीमा ३० प्रतिशत कायम गर्नुपर्नेछ । तर त्यस्तो कुल कर्जा सापट तथा सुवधा अन्तर्गत ३० प्रतिशत कर्जा सीमा कायम गर्नुपर्ने भनी माथि उल्लेख गरिएका उद्योग बाहेकका कर्जा सापट तथा सुवधाको सीमा भने २५ प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।

३ 3. Lending to Hydropower and Other Renewable-Energy Projects, Transmission-Line Projects and Cable-Car Construction Projects

Nepali authoritative text

(क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले जलविद्युत लगायत नवीकरणीय ऊर्जा परियोजना, विद्युत प्रसारण लाइन (Transmission Line) र केवलकार निर्माण परियोजनामा कोषमा आधारित कर्जा तथा गैरकोषमा आधारित सुवधा प्राथमिक पुँजीको बढीमा ५० प्रतिशतसम्म प्रवाह गर्न सक्नेछन् ।

तर, जलवदियुत लगायत नवीकरणीय ऊर्जा परियोजनाको हकमा प्राथमिक पुँजीको २५ प्रतिशतभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने अवस्थामा सम्बन्धित निकायसँग अनिवार्य रुपमा वदियुत खरदि सम्झौता (Power Purchase Agreement) भएको हुनुपर्नेछ ।

(ख) यस्ता परियोजनाको भुक्तानी तालिका (Repayment Schedule) तयार गर्दा नगद प्रवाह तथा अन्य प्रमाणको आधारमा पुष्टि हुने गरी गर्नुपर्नेछ ।

(ग) परियोजना वशिलेपण गरी सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाले तय गरेको Moratorium Period अथवा त्यस्तो परियोजनाबाट वदियुत उत्पादन भई प्रसारण लाइनमा जोडिएको तीन महिना मध्ये जुन पछि हुन्छ सो मतिपिश्चात् कसिता भुक्तानी सुरु गर्न सकिनेछ ।

(घ) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वशिद्ध जलवदियुत परियोजना, वदियुत प्रसारण लाइन (Transmission Line), नवीकरणीय ऊर्जा परियोजना र केवलकार निर्माण सम्बन्धी परियोजनाहरूमा लगानी गर्दा मात्र वदियमान २५ प्रतिशतको एकल ग्राहक कर्जा सीमालाई वृद्धि गरी कोषमा आधारित कर्जा तथा गैरकोषमा आधारित सुविधासमेत गरी जम्मा प्राथमिक पुँजीको बढीमा ५० प्रतिशतसम्म लगानी सीमा कायम गरिएको छ । तर, जलवदियुत परियोजना, वदियुत प्रसारण लाइन, नवीकरणीय ऊर्जा परियोजना र केवलकार निर्माण सम्बन्धी परियोजनाको ग्राहकले गैर-जलवदियुत/वदियुत प्रसारण लाइन/केवलकार परियोजनामा पनिलगानी गर्न चाहेमा ५० प्रतिशतको सीमा ननाघ्ने गरी कोषमा आधारित कर्जा तथा गैरकोषमा आधारित सुविधासमेत गरी बढीमा २५ प्रतिशतसम्म मात्र कर्जा/सुविधा प्रवाह गर्न सकिनेछ ।

उदाहरणका लागि: कोष तथा गैरकोषमा आधारित सुविधासमेत गरी जम्मा प्राथमिक पुँजीको ५० प्रतिशत वशिद्ध जलवदियुत परियोजना/वदियुत प्रसारण लाइन/केवलकार/नवीकरणीय ऊर्जा परियोजनामा लगानी गरेमा अन्यमा लगानी गर्न पाइने छैन । जम्मा प्राथमिक पुँजीको ४० प्रतिशत मात्र त्यस्ता परियोजनामा लगानी गरेमा अन्यमा १० प्रतिशतसम्म मात्र लगानी गर्न पाइनेछ । जम्मा प्राथमिक पुँजीको १ प्रतिशतदेखि २५ प्रतिशत मात्र त्यस्ता परियोजनामा लगानी गरेमा अन्यमा २५ प्रतिशतसम्म मात्र लगानी गर्न पाइनेछ ।

कथंकदाचित्, गैर-जलवदियुत/वदियुत प्रसारण लाइन/केवलकार/नवीकरणीय ऊर्जा परियोजनामा तोकिएको सीमा नाघी कर्जा प्रवाह गरेमा सीमा नाघेको रकम बराबरको कर्जामा शतप्रतिशत कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्नुपर्नेछ ।

४ 4. Exemptions from Limits on Loans, Advances and Facilities

Nepali authoritative text

देहायका कर्जा सापट वा सुविधाको हकमा एकल ग्राहक कर्जा सीमा (Single Obligor Limit) लागू हुने छैन:

(क) मुददती रसदि, नेपाल सरकारको सुरक्षणपत्र, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्रको धर्तिमा र वशिव बैंक, एसियाली विकास बैंक तथा अन्तर्राष्ट्रिय वित्त नगिम लगायतका नेपाल सदस्य भएको अन्तर्राष्ट्रिय बहुपक्षीय (Multilateral) वित्तीय संस्थाहरु तथा अन्तर्राष्ट्रिय श्रेणीकृत (Rated) बैंकको निःशर्त जमानतमा प्रदान गरिने कर्जा सापट तथा सुविधाहरु । साथै, सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट अनुरोध भई आएमा यस बैंकले जारी गरेको निर्देशनमा उल्लेख भएको व्यवस्थासमेत कायम रहने गरी त्यस्ता अन्तर्राष्ट्रिय बहुपक्षीय संस्थाले जारी गर्ने निःशर्त जमानत (Guarantee) मा आधारित भई बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले प्रदान गर्ने कर्जामा पुँजीकोषको अनुपात गणना गर्ने प्रयोजनका लागि शून्य जोखिम भार (Zero Risk Weight) प्रदान गर्न सकिनेछ ।

स्पष्टीकरण: अन्तर्राष्ट्रिय श्रेणीकृत (Rated) बैंक भन्नाले संयुक्त अधिराज्य बेलायतको लण्डनबाट प्रकाशित The Banker पत्रकाले प्रत्येक वर्ष जुलाई महिनामा प्रकाशन गर्ने Top Thousand World Banks को सूचीमा ठीक अघिल्लो वर्ष समावेश भएका बैंकहरुलाई सम्झनुपर्नेछ ।

(ख) कर्जासँग सम्बन्धित जोखिमबाट सुरक्षित हुने पर्याप्त व्यवस्था गरी देहायका संस्थाहरुलाई देहायबमोजिमका वस्तुहरु खरदि तथा आयात गर्न “क” वर्गका इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुबाट प्रदान गरिने कर्जा सापट तथा सुविधाहरु: (१) नेपाल आयल नगिम लि. - ग्याँस तथा पेट्रोलियम पदार्थ; (२) नेपाल खाद्य संस्थान - खाद्यान्न; (३) कृषिसामग्री कम्पनी लि. - कृषिरासायनिक मल; (४) साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेसन लिमिटेड - कृषि रासायनिक मल ।

५ 5. Credit and Facilities Against Guarantees and Counter-Guarantees of Joint-Venture Investor Banks and Financial Institutions

Nepali authoritative text

संयुक्त लगानीमा सञ्चालनमा आएका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संयुक्त लगानीकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको ग्यारेण्टी तथा काउण्टर ग्यारेण्टीमा कर्जा तथा सुविधा प्रदान गर्न कुनै बाधा पर्नेछैन । तर, यसरी प्रदान गरिएको कर्जामा एकल ग्राहक कर्जा सीमाको व्यवस्था भने लागू हुनेछ । त्यस्ता संयुक्त लगानीकर्ता बैंक तथा वित्तीय संस्था अन्तर्राष्ट्रिय श्रेणीकृत (Rated) बैंक भएमा माथि बुँदा नं. ५ को (क) मा उल्लेख भए बमोजिमकै व्यवस्था लागू हुनेछ ।

६ 6. Circumstances in Which Interconnected Customers Are Treated as One Group

Nepali authoritative text

कर्जा सापट तथा सुवधि सीमाको प्रयोजनको नमित्त आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई देहायका अवस्थामा एउटै समूह मानिन्छ:

(क) कुनै कम्पनीले अर्को कम्पनीको २५ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी शेयर लिएको भए त्यस्ता दुवै कम्पनीहरु ।

(ख) कुनै व्यक्तिको कम्पनीको सञ्चालक; प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीका शेयरधनी; साझेदारी फर्मका साझेदार; फर्मका प्रोप्राइटर; तथा त्यस्ता व्यक्तिको सञ्चालक, शेयरधनी, साझेदार वा प्रोप्राइटरका एकाघरमा बसोबास गरी आएका वा छुट्टिभिन्न भएका पति वा पत्नी, छोरा, छोरी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री, बाबु, आमा, सौतेनी आमा र आफूले पालनपोषण गर्नुपर्ने दाजु, भाइ तथा दादी, बहनी ।

(ग) खण्ड (ख) मा उल्लिखित व्यक्तिको एकलै वा संयुक्त रुपमा अर्को कम्पनीको २५ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी शेयर लिएको भए त्यस्ता कम्पनीहरु ।

(घ) खण्ड (ख) मा उल्लिखित व्यक्तिको एकलै वा संयुक्त रुपमा अर्को कम्पनीको २५ प्रतिशतभन्दा कम शेयर लिएको भए तापनि त्यस्तो कम्पनीको व्यवस्थापनमा देहायका कसिमिबाट नयिन्तरण भएका त्यस्ता कम्पनीहरु: (१) सञ्चालक समितिको अध्यक्ष भई; (२) कम्पनीको कार्यकारी प्रमुख भई; वा (३) कम्पनीका सञ्चालकहरुमध्ये २५ प्रतिशतभन्दा बढी सञ्चालकहरु नियुक्त गरी ।

(ङ) एकै समूहका भनी आबद्ध रहेका फर्म, कम्पनी वा त्यस्ता समूहका सदस्यहरु ।

(च) खण्ड (ख) बमोजिम एउटा ग्राहक वा कम्पनीले अर्को ग्राहक वा कम्पनीलाई जमानत दिएको भए त्यस्ता ग्राहक वा कम्पनीहरु । तर राष्ट्रिय प्राथमिकताप्राप्त जलवदियुत आयोजनाको हकमा कुनै ग्राहकले जमानत दिएको आधारमा मात्र आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहमा नपर्ने गरी शर्तहरु तोकी छुट दनि सकिन्छ । तोकिएको समयमा त्यस्ता आयोजना सम्पन्न नभएमा यस्तो छुट स्वतः रद्द हुनेछ ।

(छ) एउटै धर्तीमा एकभन्दा बढी व्यक्तिको कर्जा प्रवाह गरेको भए त्यस्ता व्यक्तिको ।

(ज) फर्म, कम्पनीबाहेक अन्य संस्थाहरुको हकमा सो संस्था सञ्चालन, नयिन्तरण वा व्यवस्थापनमा प्रत्यक्ष संलग्न व्यक्तिको नजिकको एकाघरमा बसोबास गरी आएका वा छुट्टिभिन्न भएका पति वा पत्नी, छोरा, छोरी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री, बाबु, आमा, सौतेनी आमा र आफूले पालनपोषण गर्नुपर्ने दाजु, भाइ तथा दादी, बहनी ।

७ 7. Submission of Particulars of Interconnected Customers

Nepali authoritative text

एउटा ग्राहक वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको अभिलेख अर्धवार्षिक रुपमा तयार गरी एक महिनाभित्र यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग तथा सम्बन्धित सुपरविक्षण विभागमा पठाउनुपर्नेछ ।

८ 8. Treatment as a Separate Group

Nepali authoritative text

नेपाल सरकारको पूर्ण वा ५० प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व भएको संगठित संस्था वा कम्पनीलाई छुट्टै (अलग) समूहको रुपमा लडिनेछ ।

९ 9. Mitigation of Concentration Risk

Nepali authoritative text

कुनै एउटा ग्राहक, फर्म, कम्पनी वा आपसी सम्बन्ध भएका ग्राहकहरुको समूहलाई तोकिएको एकल ग्राहक कर्जा सीमाभन्दा बढी कर्जा सापट वा सुवधि प्रदान गरेमा यस निर्देशनको उल्लंघन भएको मानिन्छ र त्यस्तो अवस्थाबाट उत्पन्न हुनसक्ने अर्थात् नैन्दरति जोखिम खाम्नको लागि सीमाभन्दा बढी प्रदान गरिएको कर्जा सापट वा सुवधिको शतप्रतिशत थप कर्जा नोकसानी व्यवस्था (Loan Loss Provision) कायम गर्नुपर्नेछ ।

१० 10. Submission of Credit Particulars of Large Borrowers

Nepali authoritative text

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेका ठूला ऋणी ("क" वर्गका लागिरु. ५ करोड तथा "ख" र "ग" वर्गका लागिरु. २ करोडभन्दा बढी कर्जा उपयोग गर्ने) को कर्जा सम्बन्धी विवरण तोकिएको ढाँचामा समष्टिगत रुपमा तयार गरी त्रैमासिक रुपमा त्रैमास समाप्त भएको मितिले ७ दिनभित्र यस बैंकको रपिपोर्टिङ पोर्टलमा ग्राहकको विवरण, ठूला ऋणीको समूहको विवरण, कोषमा आधारित कर्जा र गैरकोषमा

आधारति कर्जा सम्बन्धी वविरण पेश गर्नुपर्नेछ । यस्तो वविरण पेश गर्दा हरेक ग्राहकलाई सम्बन्धति समूहमा नै राख्नुपर्नेछ ।

११ 11. Provisions Relating to Sectoral Credit

Nepali authoritative text

(१) जोखिम नयिन्त्रण गर्नको लागि इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले पर्याप्त आन्तरिक नीतनियिमको व्यवस्था गरी क्षेत्रगत कर्जा सघनताको अनुगमन गर्नुपर्नेछ । तर, यस बैंकले नरिदेशन दएिमा सोही बमोजमि थप कर्जा नोक्सानी व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । अरुथ व्यवस्थाका वभिनिन क्षेत्रहरुको सूची संलग्न नरिदेशन फाराम नं. ३.१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

(२) क्षेत्रगत रुपमा प्रवाह गरिएको कर्जा तथा सुवधिलाई इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कर्जा सघनता अनुसार देहायबमोजमि दुई तहमा छुट्याएर अनुगमन, नयिन्त्रण तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ (फाराम नं. ९.३ को ढाँचा अनुसार): (क) तह १: प्राथमकि पुँजीको ५० देखि १०० प्रतिशतसम्म एउटै क्षेत्रमा प्रवाहति कर्जा सापट र सुवधि । यस्तो कर्जाको मापन र अनुगमनको कार्यवधि तथा सूचना प्रणालीको व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त संस्था आफैले गरी कम्तीमा त्रैमासकि रुपमा अनुगमन गर्नुपर्नेछ । (ख) तह २: प्राथमकि पुँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी एउटै क्षेत्रमा प्रवाहति कर्जा सापट र सुवधि । यस्तो कर्जा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको सञ्चालक समतिबाट समेत अनुमोदन गराइएको हुनुपर्नेछ । सञ्चालक समतिले त्यस्ता कर्जाहरुको सीमा प्राथमकि पुँजीको शत प्रतिशतभन्दा बढी कायम राख्ने वा नराख्ने भन्ने सम्बन्धमा वार्षकि रुपमा नरिणय गर्नुपर्नेछ ।

(३) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वतितीय संस्था (कुनै एक आरुथकि क्षेत्रमा मात्र कर्जा प्रवाह गर्न स्वीकृति पाएका वतितीय संस्था बाहेक) ले कुनै एक क्षेत्रमा आफ्नो कुल बाँकी कर्जा सापटको बढीमा ४० प्रतिशतसम्म कर्जा प्रवाह गर्न पाउने व्यवस्था गरिएको छ । यसपूर्व ४० प्रतिशतभन्दा कम सीमा तोकिएका क्षेत्रहरुमा भने सोही बमोजमि हुनेछ । यस्तो क्षेत्रगत कर्जा सीमा नाघेमा सीमाभन्दा बढी प्रवाह भएको रकम इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्राथमकि पुँजीबाट घटाउनुपर्नेछ ।

(४) घरजग्गा तथा रयिल स्टेट कर्जा सम्बन्धी व्यवस्था

(क) रयिल स्टेट कर्जा र सोको धति सुरक्षणको Fair Market Value बीचको अनुपात (Loan to Value Ratio) बढीमा ५० प्रतिशतसम्म मात्र कायम गर्नुपर्नेछ । तर, जतसुकै रकमका नजी आवासीय घर कर्जा (Personal Residential Home Loan) र नयिमानुसार दरता भई सञ्चालनमा रहेका नेपाल सरकारबाट स्वीकृतिप्राप्त घर नरिमाण व्यवसाय कम्पनीहरु/परयोजनाहरुलाई आवासीय घर नरिमाणको लागि प्रदान गरने कर्जाको हकमा Loan to Value Ratio बढीमा ७० प्रतिशतसम्म कायम गर्न सकनेछ ।

(ख) पहिलो पटक घर खरदि वा नरिमाण गर्ने व्यक्ती (First Home Buyer) लाई देहायका शर्तहरुको अधीनमा रही प्रदान गरने रु. ३ करोडसम्मको आवासीय घर कर्जामा Loan to Value Ratio बढीमा ८० प्रतिशतसम्म कायम गर्न सकनेछ: (अ) ऋणी आफुले मात्र प्रयोग गर्ने गरी बढीमा ३ हजार वर्गफटिसम्मको घर/Apartment हुनुपर्ने; (आ) कुनै पनर्बैंक तथा वतितीय संस्थाबाट यसपूर्व घर/Apartment नरिमाण वा खरदि कर्जा नलिएको यकनि गर्नुपर्ने; (इ) यस सुवधि अन्तर्गत कर्जा प्रदान गर्दा घरभाडालाई ऋणीको आमदानीको स्रोतको रुपमा देखाउन नपाइने; र (ई) कर्जाको ब्याजदर वृद्धा भएमा पूर्वनरिधारति मासकि कसिता वृद्धा निगरी कर्जा भुक्तान हुने व्यवस्था मलाउनुपर्ने ।

(ग) २०८० कात्तिकको भूकम्पका कारण क्षतगिरस्त भएका आवासीय घरहरुको पुनर्रिमाणका लागि नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले तोकेका नकियाले भूकम्प प्रभावतिको रुपमा सूचीकरण गरेको परिवारलाई प्रदान गर्ने आवासीय घर कर्जाको हकमा कर्जा र सोको धति सुरक्षण बीचको Loan to Value Ratio मा खण्ड (क) र (ख) मा उल्लिखति अनुपातभन्दा न्यूनतम १० प्रतिशत बन्दि थप गर्नुपर्नेछ । यस्तो अनुपातको सीमा अधिकतम शतप्रतिशतसम्म कायम गर्न सकनेछ ।

(घ) आवासीय घर कर्जा, व्यावसायकि भवन तथा आवासीय अपार्टमेन्ट नरिमाण कर्जा, नरिमाण सम्पन्न भई आय आर्जन गर्न थालेको व्यापारकि कम्प्लेक्स कर्जा तथा अन्य रयिल स्टेट कर्जा (जग्गाजमीन खरदि तथा प्लटडि कर्जा समेत) गरी कुल कर्जाको २५ प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी कर्जा सीमा तोकिएको छ । साथै, अन्य रयिल स्टेट कर्जा (जग्गाजमीन खरदि तथा प्लटडि कर्जा समेत) को लागि प्रवाह हुने कर्जाको सीमा कुल कर्जाको १० प्रतिशत कायम गरिएको छ ।

घरजग्गा तथा रयिल स्टेट कर्जा सम्बन्धमा देहायबमोजमि गर्नुपर्नेछ: (१) रयिल स्टेट कर्जा सापट भन्नाले नरिदेशन नं. ९ को नरिदेशन फाराम नं. ९.३ (क) प्रयोजन अनुसारको कर्जा सापटमा उल्लिखति स्पष्टीकरणको सि.नं. ६ को रयिल स्टेट कर्जालाई बुझाउनेछ । (२) कर्जा प्रवाह गर्दा माथि उल्लिखति सीमा नाघ्ने गरी इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले उक्त प्रयोजन/Product हरुमा प्रदान गरेको कर्जाको पुनर्रसंरचना वा नवीकरण गर्न पाउने छैनन् । (३) समग्र सीमा कायम गर्ने सलिसलामा कुनै कर्जा वशिषलाई भुक्तानी म्याद अगावै असुली गर्ने गरी Call Back गर्न यस व्यवस्थाले बाध्य गराएको छैन । इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्रत्येक कर्जाको कसिताबन्दीको आधारमा कायम राखेको भुक्तानी म्यादसम्म सो कर्जालाई सोही कसिता बमोजमि असुल गर्न सकनेछ ।

(४) यस व्यवस्था अन्तर्गत कायम गरिएको कर्जा सीमा नाघेमा नाघेजति रकमको लागि कुल जोखिम भारति सम्पत्तिको गणना गर्दा १५० प्रतिशतको जोखिम भार प्रदान गर्नुपर्नेछ । (५) बहुआवासीय घरका लागि एक मात्र बैंकले कर्जा प्रवाह गर्ने भए सोही बैंक र सह-वतितीयकरण अन्तर्गतको कर्जा भए अगुवा बैंकमा अपार्टमेन्ट खरदिकर्ताहरुले Down Payment वा Booking खुल्ला गरेपछि जिम्मा गरेको रकम

अनविर्यरुपले सम्बन्धति बैंक वा अगुवा बैंकमा जम्मा गराइएको हुनुपर्नेछ ।

(५) व्यक्तिगत आवासीय घर कर्जा (Home Loan) सम्बन्धी व्यवस्था

(१) उपबुँदा नं. ४ को खण्ड (घ) बमोजमि सीमा गणना गर्दा रु. ३ करोड वा सोभन्दा कमको व्यक्तिगत आवासीय घर कर्जालाई समावेश गर्नुपर्नेछैन । (२) व्यक्तिगत आवासीय घर कर्जा भन्नाले बैंक/वित्तीय संस्थाले ग्राहकको आयस्रोत हेरी सो स्रोतले पर्याप्त धान्ने कस्ता कायम गरी उक्त ग्राहकले आफ्नै प्रयोग गर्ने वा भाडामा लगाउने उद्देश्यले घर निर्माण, घर/अपार्टमेन्ट खरदिको लागी प्रवाह गरेको आवासीय घर कर्जा (Home Loan) लाई मात्र बुझाउनेछ ।

(३) यो खण्ड बमोजमिको व्यक्तिगत आवासीय घर कर्जा प्रवाह गर्दा बैंक/वित्तीय संस्था आफैले Product Paper तयार गरी सम्बन्धति संस्थाको सञ्चालक समितिले स्वीकृत गरेपश्चात् मात्र यस्तो प्रकृतिको कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेछ । (४) यो खण्ड बमोजमिको व्यक्तिगत आवासीय घर कर्जा एउटा बैंक/वित्तीय संस्थाबाट एउटा परिवारलाई एउटासम्म मात्र प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(६) घर/भवन निर्माण सम्बन्धी व्यवस्था

(क) नगरपालिका क्षेत्रभित्रको घर/भवनको सुरक्षणमा वा घर/भवन निर्माणका लागी कर्जा प्रवाह गर्दा घर/भवन निर्माण सम्बन्धमा सम्बन्धति स्थानीय तह/कार्यालयबाट जारी मापदण्डहरु पूरा गरे/नगरेको यकिन गरी नक्सापास, आवश्यकता अनुसार अन्य निकायको स्वीकृति, घर/भवन निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र/प्रमाणिकरण/अभिलेखिकरण लगायतका कागजातहरु लने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(ख) घर/भवन निर्माणका लागी कर्जा प्रदान गर्दा महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी राष्ट्रिय भवन संहिता लागू गरेका गाउँपालिकामा राष्ट्रिय भवन संहिता अनुसरण गरी निर्माण गरिने भवनहरुमा मात्र कर्जा प्रवाह गर्नुपर्नेछ ।

स्पष्टीकरण: “एउटै क्षेत्रमा प्रवाहति कर्जा” भन्नाले अर्थव्यवस्थाको एकै क्षेत्रका ग्राहकहरुमा प्रवाहति कर्जा सापट र जमानत, वचनबद्धता, प्रतीतपत्र जस्ता सुविधाहरु सम्बन्धित छन् ।

(७) सवारी साधन कर्जासम्बन्धी व्यवस्था

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सवारी साधन खरिद गर्न कर्जा प्रवाह गर्दा देहायबमोजमिका सवारी साधनका लागी सवारी साधनको ऋण मूल्यको अनुपात (Loan to Value Ratio) अधिकतम ६० प्रतिशतसम्म मात्र कायम गर्नुपर्नेछ: (क) सबै प्रयोजनका वदियुतीय सवारी साधन; र (ख) नजिी प्रयोजनका व्यक्तिगत अन्य सवारी साधन ।

तर, जेनजी आन्दोलनबाट प्रत्यक्ष रुपमा प्रभावति उद्योग तथा व्यावसायिक प्रतष्ठानमा व्यावसायिक रुपमा प्रयोग भइरहेका सवारी तथा ढुवानीका साधन क्षति भई प्रतस्थिापन गर्न कर्जा प्रदान गर्दा Loan to Value Ratio ८० प्रतिशतसम्म कायम गर्न सकिनेछ ।

१२. Repeal and Saving

Nepali authoritative text

(१) यस बैंकबाट यसअघि जारी गरिएको एकीकृत निर्देशन, २०८१ को एकल ग्राहक तथा क्षेत्रगत कर्जा सापट र सुविधाको सीमा निर्धारण सम्बन्धी व्यवस्था इ.प्रा. निर्देशन नं. ३/०८१ बाट जारी गरिएको निर्देशन तथा सोपश्चात् मिति २०८२ माघ २ सम्म जारी भएका यसै विषयसँग सम्बन्धति सम्पूर्ण परपितरहरु खारेज गरिएको छ ।

(२) उपबुँदा (१) बमोजमि खारेज गरिएका निर्देशन तथा परपितर बमोजमि भए गरेका काम कारवाही यसै निर्देशन बमोजमि भए गरेको मानिनेछ ।

Source and disclaimer

This material is provided for information and reference only and does not constitute legal, regulatory, tax or professional advice. Original Nepali text is authoritative. English is a controlled facilitative translation and is not an official Nepal Rastra Bank translation. In case of inconsistency, ambiguity or difference, the official Nepali Directive and applicable Nepal Rastra Bank circulars prevail. C.M. & Associates is not affiliated with, approved by or endorsed by Nepal Rastra Bank.

Watermark: C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np